

MEMÒRIA D'AVALUACIÓ D'IMPACTE EN RELACIÓ AL PROJECTE DE DECRET PEL QUAL ES DESPLEGA LA LLEI 11/2022, DE 29 DE DESEMBRE, DE MILLORAMENT URBÀ, AMBIENTAL I SOCIAL DELS BARRIS I LES VILES

Aquesta memòria d'avaluació d'impacte s'elabora en compliment amb el que estableix l'article 64.3 de la Llei 26/2010, de 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya:

1. ANÀLISI DEL CONTEXT I IDENTIFICACIÓ DE LES OPCIONS DE REGULACIÓ

A) Identificació del problema

La Llei 11/2022, de 29 de desembre, de millorament urbà, ambiental i social dels barris i les viles (en endavant, Llei 11/2022) té per objectiu lluitar contra la segregació urbana, reduir les desigualtats socials i pal·liar els efectes de la crisi climàtica sobre la població per mitjà del millorament de les condicions de vida als barris i àrees més desfavorits. Aquesta actuació hauria de ser estructural i considerar l'habitatge i l'energia com a fites per al del dret a la vida digna de tothom.

El preàmbul de la Llei 11/2022 fa referència a la incidència de la realitat econòmica, social i ambiental sobre els barris i les àrees més vulnerables. Concretament, esmenta que les desigualtats de renda i la situació del mercat de l'habitatge provoquen la tendència a la separació dels grups socials sobre el territori, fent que els sectors socials més desfavorits es tendeixin a concentrar en barris amb més dèficits; de manera que la segregació residencial esdevé alhora un reflex i una causa de les desigualtats socials.

A la problemàtica social s'hi afegixen els reptes derivats del canvi climàtic i la crisi ambiental. Els barris més vulnerables socialment són també els que més pateixen els impactes i els costos de l'escalfament global, destacant la pobresa energètica, atès que les condicions d'habitabilitat i accessibilitat hi són sovint inadequades, estan més exposats als riscos ambientals i la contaminació, i tenen menys espais verds per habitant i menys refugis climàtics.

El Fons de Recuperació Urbana, Ambiental i Social de Barris i Viles d'Atenció Especial (en endavant, Fons) creat i regulat per l'esmentada Llei, ha de contribuir doncs a evitar el risc de fractura social, fomentar l'equitat territorial i fer front a la crisi ambiental, per mitjà del millorament de les condicions de vida de la població als barris i viles que pateixen: dèficits urbanístics, baixa qualitat de l'edificació, manca d'equipaments i serveis, dificultats d'accessibilitat, riscos ambientals, exposició greu als efectes de l'emergència climàtica, l'alta vulnerabilitat social i riscos d'exclusió.

D'altra banda, aquesta Llei suposa una actualització de la Llei 2/2004, del 4 de juny, de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen una atenció especial (en endavant, Llei 2/2004), per a donar respostes específiques als nous reptes de la societat i superar certes mancances de normativa anterior.

Les 7 convocatòries anuals d'ajuts de la Llei 2/2004, que es van realitzar durant el període 2004-2010, van suposar una inversió total de 1.123 milions d'euros d'inversió pública per a un total de 143 barris de 117 municipis de Catalunya al llarg de 17 anys d'execució, entre 2004 i 2021. Del volum total d'inversió, 582,7 milions (el 52%) va estar aportada per la Generalitat i 541 milions (el 48%) pels ajuntaments. Per tipus d'actuacions, el 44% de la despesa va servir per millorar l'espai públic, mentre que el

23,8% va incrementar la dotació d'equipaments i el 12,1% es va destinar a programes de millora social. Destacar que la inversió va beneficiar directament prop d'un milió de residents en aquests 143 barris, el que equival a 1.135 euros per persona.

Malgrat la rellevància d'aquestes dades i l'impacte positiu que va suposar la Llei 2/2004 pels barris que van ser beneficiaris dels ajuts, es considera necessari continuar desenvolupant polítiques per resoldre les problemàtiques existents en el barris i àrees més vulnerables de Catalunya, per mitjà de la nova Llei 11/2022, amb l'objectiu final de corregir les desigualtats territorials, reforçar la cohesió social i millorar la qualitat de vida dels veïns, amb una atenció especial als efectes del canvi climàtic.

B) Establiment dels objectius

L'objectiu d'aquest Projecte de decret és desplegar els articles 9, 10, 11, 17, 18, 19, 24 i 25 de la Llei 11/2022, i aprovar les bases reguladores per accedir al finançament del Fons creat per aquesta Llei.

El Projecte de decret aprova les bases reguladores de les convocatòries per a la concessió de les subvencions del Fons, destinades als ens locals per finançar llurs programes memòria d'intervenció integral en les àrees d'atenció especial. En aquestes bases és rellevant l'establiment dels criteris i indicadors d'avaluació objectiva per a la identificació de les àrees d'atenció especial objecte de la subvenció del Fons. Així mateix, el Projecte de decret també regula el Pla d'avaluació de les actuacions finançades per l'esmentat Fons.

El Projecte de decret concreta i desplega tots aquells aspectes que, d'acord a l'articulat de l'esmentada Llei 11/2022, s'han desenvolupar reglamentàriament:

- Art. 9.6: modalitats de seguiment i avaluació de les actuacions.
- Art. 10 i 11.2: criteris per a identificar les àrees d'atenció especial
- Art. 11.3: percentatge de població amb nivells de renda inferiors a la mitjana de l'entorn.
- Art. 17.3: característiques que ha de complir el programa memòria d'intervenció integral.
- Art. 18.2: composició i règim de funcionament de la Comissió de gestió del Fons.
- Art. 19.1: criteris necessaris per a fer efectiu el principi d'equitat territorial.
- Art. 24.1: dotació d'una oficina tècnica de barris i viles.
- Art. 25.2: modalitats d'avaluació i seguiment de cada un dels programes memòria d'intervenció integral finançats pel Fons.
- Art. 25.3: Pla d'avaluació de les actuacions

La finalitat última del Projecte de decret és resoldre la problemàtica dels barris en els tres àmbits d'actuació que fixa la Llei, concretant els aspectes bàsics i les principals condicions per poder accedir a les subvencions provinents de l'esmentat Fons. Així doncs, les subvencions que es regulen van destinades a millorar condicions de vida als barris i les àrees que es declari d'atenció especial, per mitjà del finançament d'actuacions integrals en els tres àmbits d'intervenció següents:

- Les **transformacions físiques**, dirigides a millorar la qualitat de l'espai urbà i la dotació de serveis i equipaments públics o d'ús col·lectiu; i a promoure la rehabilitació d'immobles d'ús residencial, amb una incidència especial en el millorament de les condicions d'habitabilitat, l'eficiència energètica i l'accessibilitat.

- La **transició ecològica**, destinada a mitigar el canvi climàtic i adaptar l'espai urbà als seus efectes; ampliar i millorar la infraestructura verda urbana per generar un impacte positiu per a la salut, la qualitat de l'entorn i la vida de les persones residents; i implantar i millorar els processos relacionats amb l'economia circular.

- **L'acció sociocomunitària**, amb el foment de la cohesió social, la participació ciutadana, l'empoderament i els vincles comunitaris; la promoció de l'equitat de gènere, la igualtat de tracte i la no-discriminació; la millora de la situació de salut individual i comunitària; la millora dels nivells d'ensenyament de la població i la reducció de la bretxa digital; i l'estímul de l'activitat econòmica dels barris i les viles, posant èmfasi en l'economia de proximitat, social i solidària, i el foment de l'ocupació efectiva i de qualitat.

C) Identificació de les opcions de regulació

A continuació s'identifiquen els aspectes més rellevants que regula aquest Projecte de de decret, que constitueix l'opció de regulació proposada per donar compliment al desplegament de la Llei 11/2022.

Cal assenyalar que l'opció de "no fer res" suposaria incomplir el que estableix la Llei 11/2022, ja que l'articulat de la Llei exigeix el seu desplegament reglamentari (en els articles 9, 10, 11, 17, 18, 19, 24 i 25). És a dir, aquesta proposta normativa ve determinada pel desenvolupament que estableix l'esmentada Llei.

1) Criteris per a determinar les àrees d'atenció especial

1.1) Definició del requisit previ de complir un determinat nivell de renda per càpita, tal com exigeix l'article 11.3 de la Llei 11/2022, per tal de poder obtenir la consideració d'àrea d'atenció especial, condició necessària però no suficient per poder optar al finançament del Fons.

1.2) Definició dels criteris i indicadors d'avaluació objectiva que s'han d'utilitzar per a identificar les àrees d'atenció especial que compleixin el requisit de la renda, d'acord al que estableix l'article 11.2 de la Llei 11/2022.

Opció 0. Opció "no fer res". No fixar l'establiment d'un nivell mínim de renda per càpita que han de complir les àrees d'atenció especial, i no definir els criteris i indicadors d'avaluació objectiva per identificar les àrees d'atenció especial.

Opció 1. Opció proposada. Exigir com a requisit previ, per a què les àrees urbanes o barris es puguin considerar d'atenció especial, el fet de tenir un nivell de renda per càpita inferior al de la mitjana de Catalunya. Definir un total de 24 indicadors d'avaluació objectiva per identificar les àrees d'atenció especial, el valor dels quals hauran d'acreditar els municipis en les seves sol·licituds per accedir al finançament del Fons.

2) Valoració i puntuació de les sol·licituds per accedir al Fons, en dues fases, dins d'un procediment de concurrència competitiva

Cal tenir en compte que el règim de concurrència competitiva és el que s'ha d'aplicar amb caràcter general, d'acord amb el que preveuen el Decret legislatiu 3/2002, de 24 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya i la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions. Tanmateix, d'acord amb aquestes normes també és possible, excepcionalment, que les bases reguladores prevegin aplicar el procediment de concurrència no competitiva, quan no sigui possible aplicar el de concurrència competitiva o no sigui adient per al tipus de subvencions de què es tracta.

En el cas de les subvencions provinents del Fons creat per la nova Llei 11/2022, es considera que s'ha d'optar pel règim de concurrència competitiva, tal com es va fer amb les subvencions de l'antiga Llei 2/2004.

Opció 0. Opció “no fer res”. No definir cap puntuació per a les diferents propostes i atorgar les subvencions per ordre d'arribada; és a dir sense seguir un procediment de concessió de subvencions de concurrència competitiva.

Opció 1. Opció proposada. Valorar i puntuar les propostes seguint un procediment de concurrència competitiva, en les dues fases següents:

a) Primera fase: Identificació i valoració de la problemàtica de les àrees d'atenció especial. En primer lloc, i d'acord al que exigeix l'article 11 de la Llei 11/2022, s'estableix un sistema de puntuació dels indicadors d'avaluació objectiva d'aquelles àrees que prèviament compleixin el requisit de renda per càpita, amb l'objectiu d'identificar quines àrees obtenen la consideració d'atenció especial, així com avaluar i puntuar la seva problemàtica. Concretament, es defineix una puntuació mínima de 50 punts (d'un total de 150 punts assolibles en el conjunt dels 24 indicadors) per tal que les àrees, que prèviament compleixin el requisit de la renda per càpita, puguin ser elegibles.

b) Segona fase: Valoració dels programes memòria d'intervenció integral. A continuació, i amb l'objectiu de desenvolupar l'article 17.3 de la Llei 11/2022, es valorarà i puntuarà la qualitat i el contingut dels programes presentats pels municipis, a implementar en les àrees d'atenció especial identificades com a tal a la fase anterior, per tal de seleccionar les que rebran el finançament del Fons. S'estableix un conjunt de factors a valorar i un mínim de puntuació de 35 punts sobre una puntuació màxima de 100 punts. Els programes que hagin obtingut més de 35 punts s'ordenaran per puntuació i s'anirà atorgant la subvenció per aquest ordre fins que s'exhaureixi l'import destinat de la convocatòria.

3) Concretar les característiques i el contingut dels programes memòria d'intervenció integral

Opció 0. Opció “no fer res”. No concretar les característiques i el contingut dels programes memòria d'intervenció integral.

Opció 1. Opció proposada. Definir i concretar les característiques i el contingut dels diferents apartats dels programes memòria d'intervenció integral, d'acord al que estableix l'article 17.3 de la Llei 11/2022, que han d'elaborar i presentar els municipis interessats a accedir al finançament del Fons.

4) Equitat territorial

Opció 0. Opció “no fer res”. No establir cap criteri de distribució dels ajuts en el territori.

Opció 1. Opció proposada. Establir que per garantir el principi d'equitat territorial en l'assignació de recursos procedents del Fons, un dels criteris que es tindran en compte, d'acord al que estableix l'article 19.1 de la Llei 11/2022), és que caldrà atorgar a cada convocatòria ajuts en cadascun dels àmbits de les demarcacions veguerials. Així mateix, els municipis només podran presentar una sol·licitud per poder accedir al finançament del Fons per a cada convocatòria anual que es realitzi.

5) Composició i règim de funcionament de la Comissió de gestió del Fons

Opció 0. Opció “no fer res”. No establir cap Comissió de gestió del Fons.

Opció 1. Opció proposada. Crear l'òrgan anomenat Comissió de gestió del Fons i establir-ne les seves funcions i composició, d'acord al que preveu l'article 18.2 de la Llei 11/2022.

6) Avaluacions a fer en cada moment

Opció 0. Opció “no fer res”. No establir el tipus d'avaluacions a fer ni el criteri de quan fer-les.

Opció 1. Opció proposada. Establir quin tipus d'avaluació cal fer en cada moment i amb quins criteris en base als criteris generals que estableix la Llei 11/2022, als articles 9.6 i 25.

2. ANÀLISI DE L'IMPACTE DE LES OPCIONS DE REGULACIÓ CONSIDERADES

A) Informe d'impacte pressupostari

Les sis opcions de regulació proposades, identificades a l'apartat anterior, en un primer moment no estableixen ni generen cap despesa en els recursos personals i materials ni sobre el pressupost de l'Administració de la Generalitat, en termes d'ingressos i despeses, atès que formen part de les bases reguladores d'una subvenció, concretament regulen els criteris i les condicions d'accés al finançament del Fons.

L'impacte pressupostari es produirà posteriorment, quan es tramiti el corresponent acord pluriennal – atès que la Llei 11/2022 estableix una durada inicial de 5 anys dels programes d'intervenció integral objecte de finançament del Fons - i s'aprovi la convocatòria de subvencions per executar les actuacions finançades per l'esmentat Fons.

Per tant, serà en aquesta convocatòria de subvencions on s'establiran i es concretaran els aspectes econòmics més rellevants: les partides pressupostàries dels capítols 4 i 7 del pressupost de despeses del Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica a què s'hauran d'imputar les subvencions; la dotació i la contribució del Fons al finançament de les actuacions; i altres aspectes relacionats amb el pagament de la subvenció, com la previsió de bestretes i de pagaments a compte.

Un possible escenari amb el que es treballa, sempre condicionat a l'existència de crèdit pressupostari suficient, seria dotar cadascuna de les convocatòries de subvencions amb un import total al voltant dels 150-170 milions d'euros, import que es distribuiria en cinc anualitats. S'ha de tenir en compte que, segons es desprèn de la *Disposició final segona de la Llei 11/2022 “Desplegament pressupostari”*, es preveu realitzar inicialment un total

de cinc convocatòries de subvencions, i que *“al final d'aquest període, s'ha de fer una avaluació dels objectius assolits i de les necessitats de continuïtat”*; per la qual cosa estariem parlant d'un impacte aproximat dels 750-850 milions d'euros per a les cinc primeres convocatòries durant el període 2025-2033.

D'altra banda, pel que fa a l'impacte de les opcions de regulació proposades en els **recursos humans** de l'Administració de la Generalitat, en un principi no suposarà cap cost addicional, atès que ja existeix una estructura organitzativa en l'organigrama del Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica, dins del Comissionat per a l'Impuls de les Polítiques de Millorament Urbà, Ambiental i social dels Barris i les viles, que té assignada la funció de gestionar i fer el seguiment dels programes d'actuació destinats als barris, les viles i les àrees que requereixen atenció especial.

El comissionat compta amb el Suport del subdirector General d'Habitatge i de persones que depenen directament de la referida Subdirecció (una tècnica jurista 21 i una responsable 26). També compta amb el suport de l'equip del Servei de Millora dels Hàbitats Urbans que va gestionar les subvencions a càrrec de l'antiga Llei 2/2004, i que actualment està integrat per un total de 5 persones, totes elles tècniques del cos superior, amb diferents nivells (un 27, un 24, un 23 i dos 21). En un futur, a mesura que es vagin incrementant les càrregues de feina fruit del desenvolupament de les successives convocatòries de subvencions, és probable que sorgeixi la necessitat d'incrementar els recursos humans del servei.

Tanmateix, l'article 24 de la Llei 11/2022 preveu la creació d'una **oficina tècnica de barris i viles**, amb l'objectiu d'oferir suport i assessorament als municipis en tot allò a què fa referència aquesta llei, analitzar la vulnerabilitat urbana i avaluar els efectes de les polítiques de regeneració urbana; la qual s'ha de dotar de recursos humans i econòmics. Segons el recollit a la disposició addicional segona de la proposta de Decret, el departament competent en matèria d'actuacions de foment del programa de barris i àrees urbanes d'atenció especial, en la seva estructura d'organització interna, crearà l'oficina tècnica de barris i viles.

Un altre impacte a tenir en compte, en termes **organitzatius**, és el relatiu a la creació i funcionament de la Comissió de gestió del Fons, com a òrgan col·legiat adscrit al Departament competent en matèria d'actuacions de foment del programa de barris i àrees urbanes d'atenció especial, tal com estableix l'article 18 de la Llei 11/2022.

El Projecte de decret preveu que aquesta Comissió estigui integrada per un total de 25 membres, dels qual 13 pertanyen a l'Administració de la Generalitat de Catalunya, 10 a l'Administració local, i 2 als sectors afectats; de manera que es compleix la proporcionalitat que fixa la Llei 11/2022 en el seu article 18.2 (la majoria dels membres ha de correspondre a la Generalitat i la representació dels municipis no pot ésser inferior a les dues cinques parts del total).

C) Informe d'impacte normatiu

Es considera que les opcions de regulació proposades no tenen un impacte normatiu en termes de simplificació administrativa i de reducció de les càrregues administratives per als ciutadans i les empreses.

D) Informe d'impacte de gènere

Les opcions de regulació proposades no utilitzen cap terme discriminatori al llarg del text normatiu relatiu a l'ús androcèntric del llenguatge que vulneri el principi d'igualtat d'oportunitats, en base a la normativa d'impacte de gènere.

E) Informe d'impacte econòmic i social

Totes les opcions de regulació proposades contribueixen a assolir beneficis en els àmbits econòmic i social així com repercussions positives en l'àmbit ambiental, atès que la finalitat última de la subvenció que regula el present Projecte de decret és, precisament, millorar les condicions de vida de la població als barris i viles d'atenció especial.

Concretament, els objectius generals de la subvenció són reduir les desigualtats socials; fomentar l'equitat territorial; fer front als efectes de la segregació residencial i a la crisi ambiental; fomentar la igualtat de gènere; i erradicar les discriminacions per raó d'origen o ètnia, per edat i la que s'exerceix contra les persones amb diversitat funcional i contra les persones en situació de pobresa.

3. COMPARACIÓ DE LES OPCIONS CONSIDERADES

D'acord a l'anàlisi efectuat als apartats precedents, es considera que les solucions que aporta l'opció de regulació proposada, és a dir, el Projecte de decret de desplegament de la Llei 11/2022, és l'única opció possible per tal de donar compliment a l'exigència de desenvolupament reglamentari que exigeix la Llei 11/2022.

4. IMPLEMENTACIÓ, SEGUIMENT I AVALUACIÓ DE LA NORMA

S'ha de tenir en compte la importància que la Llei 11/2022 atorga al seguiment i avaluació, tant de les actuacions finançades pel Fons com del funcionament de la mateixa llei.

Concretament, l'article 25.1 de la Llei 11/2022 assenyala que "el desenvolupament d'aquesta llei ha d'ésser objecte d'avaluació periòdica per part del Govern, que ha de presentar al Parlament de Catalunya un informe detallat del seu funcionament i resultats cada quatre anys". També s'estableix, als articles 9.6 i 25.2, la necessitat de regular les modalitats d'avaluació i seguiment de cadascun dels programes memòria d'intervenció finançats. Així mateix, l'article 25.3 estableix que el Govern ha d'aprovar el Pla d'avaluació de les actuacions, que inclogui les avaluacions ex ante, in itinere i ex post que s'han de fer en diversos moments.

En conseqüència, i per tal de garantir l'aplicació eficaç i eficient de la norma, i d'acord al que fixa la Llei 11/2022, aquest Projecte de decret estableix les modalitats d'avaluació i seguiment dels programes finançats; i incorpora el Pla d'avaluació de les actuacions.

A Barcelona, a data de la signatura electrònica

Comissionat per a l'Impuls de les Polítiques de Millorament Urbà, Ambiental i social dels Barris i les Viles